

T.B.M.M.
DEMOKRATİK TOPLUM PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 822
Tarih: 08-10-04

10235

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen Bağış tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Fatma KURTULAN
Van Milletvekili

Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) ile sürdürdüğü bütünleşmeye yönelik ilişkilerin geçmişi yarım asrı aşmakta; ancak hâlihazırda bu alanda Türkiye açısından somut bir fayda edilememektedir. Temmuz 1959'da, o dönem Avrupa Topluluğu olarak adlandırılan birliğe ortaklık başvurusu yapılmış, darbeler döneminde aksayan ilişkiler daha sonra AB adını alacak birliğin içinde değişen dengeler nedeniyle, üyelik süreci günümüze kadar uzanan bir zaman dilimine yayılmıştır. Entegrasyona yönelik olarak 1 Ocak 1996'da Gümrük Birliği sürecine geçilmiş, ancak Türkiye'ye aday statüsü verilmemiştir. Çetin pazarlıklar, gel-gitler, hükümetler arası krizlerden sonra 10-11 Aralık 1999'daki Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'ye adaylık statüsü verilmiş ve 17 Aralık 2004'teki Brüksel Zirvesi'nin ardından, tarama süreci 20 Ekim 2005 tarihinde başlamıştır. Dolayısıyla Türkiye ile AB arasındaki ilişkiler, geçmişteki gibi niyet bildirimlerinin ve tavsiyelerin ötesinde, somut olarak "İlerleme Raporları" ile kontrol edilen süreçler haline gelmiştir. Bugüne kadar yayınlanan ilerleme raporlarında ise Türkiye'nin üyelik sürecinin gereklerini yerine getirme konusunda henüz önünde uzun bir yol olduğu belirtilmektedir.

Türkiye'nin AB ile sürdürdüğü üyelik müzakereleri ile ilgili olarak özellikle 2005 yılından bu yana, gerek Avrupa'da, gerekse de Türkiye'de çeşitli siyasi çevreler ve düşünce merkezlerince altı çizilen temel bir husus bulunmaktadır: Bu, Türkiye'nin giderek AB üyelik müzakerelerinin gerektirdiği reformları yapmaktan imtina etmeye ve sürecin heyecanını yitirmeye başlamasıdır. Öyle ki, hükümetinizce AB müzakereleri için bir yol haritası niteliğinde hazırlanan "Ulusal Programlar", yine hükümetinizce atılan adımlarla boşa çıkarılmaktadır. Örneğin Basın Yasası, Ceza Yasası ve Terörle Mücadele Yasası gibi yasalarda demokratik haklar aleyhine yapılan yeniden düzenlemeler, üyelik müzakerelerinin önüne birer engel olarak dikilmektedir. Diğer yandan, 2005 yılından bu yana ülkenin içine girmiş olduğu otoriter atmosferine uygun olarak, uyum sürecinin gerektirdiği mevzuat değişikliklerinin gerçekleştirilmesi bir yana, mevcut mevzuatlar daha da geriye götürebilmektedir.

Dolayısıyla, Türkiye'nin AB ile sürdürdüğü 50 yılı aşan üyelik müzakerelerinin sorumluluğunu ülke adına üstlenmiş bulunan hükümetinizin önünde, yalnızca halen açık bulunan tarama başlıklarının ötesinde, AB'nin şart koyduğu demokratik bir düzene dayalı bir hukuk devletinin kurulması gibi oldukça zorlu bir ödev bulunmaktadır.

2009 yılı sonu AB liderler zirvesi yaklaşırken ve 14 Ekim'de açıklanacağı söylenen İlerleme Raporuna yalnızca günler kalmışken, Türkiye'nin üyelik müzakereleri karşısındaki pozisyonunun halka doğru yansıtılması bağlamında;

1-1999 yılında Helsinki'de Türkiye'nin AB'ye adaylık başvurusu kabul edildiği halde aradan geçen 10 yılda neden somut ilerlemeler sağlanamadı?

2-AB'ye katılım müzakerelerinde Türkiye'nin önündeki 35 fasıl hükümetiniz tarafından kabul edildi. Müktesebatta neler olduğunu bildiğiniz ve imzaladığınız halde neden fasıllardan 34'ü tamamlanamıyor? Fasılların açılıp kapanması için yeni engeller mi ortaya çıktı? Çıkıyorsa bu engeller nelerdir? Müktesebata uygun şeylerin yerine getirilmesi isteniyorsa neden gerekli adımlar atılamıyor?

3-Avrupa Birliği ile müzakerelere başlamasının koşulu olan Gümrük Birliği Ek Protokolü'nü hükümetiniz 2005'te imzaladı. Tüm aday ülkelere uygulanan kriterler kapsamında hava ve deniz limanlarının Rumlara açılmasını içeren bu protokolün gereğini niçin yerine getirip limanları açmadınız? Şimdi de müzakerelerin sürmesi bu protokolün yerine getirilmesine bağlandığı halde limanların açılması 2009 takvimi içinde gerçekleşecek mi? Açılmayacaksa Türkiye neden bu taahhüdün altına sokuldu?

4-Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve AB "yerindenlik ilkesinin" gereksindirdiği yerel yönetimlere ilişkin reformlar neden gerçekleştirilemiyor?

5-Avrupa'da, Türkiye'nin üyeliğine karşı çıkan kimi çevrelerin öne sürdükleri "imtiyazlı ortaklık", "özel ilişki" vb. önerilerle ilgili olarak hükümetiniz, ülkenin resmi görüşünü AB nezdinde ilgili muhataplara, nasıl ve hangi yollarla yansıtmaktadır? Bu önerilerle ilgili olarak hükümetinizin ne gibi bir hazırlığı bulunmaktadır?

6-Türkiye'nin reform performansına endekslenen üyelik için 2008 ilerleme raporunda istenilen şu şartlara ilişkin ilerlemeler hangi aşamada?

- a) Ordunun sivil siyasi hayat üzerindeki etkisinin engellenmesi
- b) Kürt meselesinin çözümü yolunda tüm ülkeyi kucaklayan bir çözüm sürecinin geliştirilmesi
- c) Kadın hakları ve cinsiyet eşitliğinde ilerleme sağlanması
- d) Basın hürriyetinin sağlanması
- e) Azınlık hakları ve kültürel haklar konusunda Anayasa değişiklikleri ve gerekli diğer adımların atılması
- f) Alevi nüfusun taleplerinin ve kaygılarının karşılanması
- g) Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılması
- h) Yolsuzlukla mücadele
- j) Sendikal haklarda ilerleme ve kamu kesiminin grev ve toplu sözleşme hakkının tanınması
- k) İşkence ve kötü muamelenin önüne geçilmesi